

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Ігнатенка Євгенія Олександровича на тему:
«Рішення Європейського суду з прав людини: проблеми тлумачення та
застосування в Україні»,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

Подана дисертаційна праця присвячена комплексному аналізу проблем тлумачення та застосування на національному рівні рішень Європейський суд з прав людини, з окремим фокусом на виклики воєнного стану та повоєнного періоду. Висхідна логіка роботи (від теоретико-методологічних засад — до практикозастосовних критеріїв та перспектив під час війни) загалом узгоджується із заявленою метою й переліком завдань та формує аргументовану рамку для дискусії про «конвенційно орієнтоване» правозастосування в Україні.

Сильними сторонами дослідження є: (а) чітко окреслена наукова проблема та актуальний контекст; (б) прагнення систематизувати методологічні орієнтири й критерії судового застосування практики Суду; (в) розгляд застосування практики Суду в справах, пов'язаних зі збройною агресією, та звернення до зарубіжного досвіду. Разом із тим, у роботі доцільно посилити операціоналізацію заявленої наукової новизни й прикладної придатності висновків, а також точніше прив'язати окремі частини тексту до нормативних механізмів виконання та застосування практики Суду в Україні.

З огляду на зміст, рівень опрацювання джерел і відповідність цільовій спеціальності, робота справляє враження завершеного дисертаційного дослідження, що в основному відповідає стандартам підготовки кваліфікаційної наукової праці на здобуття ступеня доктора філософії (вимоги й процедурний контекст визначаються, зокрема, урядовим Порядком).

Опис роботи та основні результати. Дисертація підготовлена у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара; заявлена проблематика позиціонується як значуща для сучасної України в умовах війни, з огляду на потребу забезпечення ефективного захисту прав людини та верховенства права.

У праці:

- сформульовано авторське визначення методології дослідження тлумачення та застосування рішень Суду та описано систему принципів/підходів, покладених в основу аналізу;
- аргументовано тезу про роль практики Суду як джерела права в Україні зі «специфічним прецедентним характером» та виокремлено ознаки такої практики;
- розкрито поняття й структуру тлумачення Конвенції та рішень Суду, включно зі способами тлумачення та принципами, що корелюють із загальними правилами тлумачення міжнародних договорів;
- систематизовано критерії судового застосування рішень Суду та описано типові проблеми національного правозастосування;
- проаналізовано правові позиції Суду у справах, пов'язаних зі збройною агресією російської федерації, а також окреслено перспективи й рекомендації для національних судів та державної політики.

Структурно робота вибудована традиційно: вступ, три розділи, висновки тощо; в оригінальній рецензії додатково фіксуються формальні параметри обсягу та бібліографії (247 стор., 405 джерел).

Оцінка наукового внеску та сильних сторін. Наукова цінність дисертації полягає насамперед у намаганні поєднати доктринальні підходи до природи рішень Суду з практичними «інструктивними» висновками для українського правозастосування в умовах високої турбулентності правопорядку. Таке поєднання є методологічно виправданим, оскільки Конвенція (у національному вимірі) не зводиться до абстрактного набору норм, а функціонує через інтерпретаційно насичену практику Суду.

Переконливо виглядає прагнення автора:

- упорядкувати понятійний апарат (що саме належить до «тлумачення», а що — до «застосування», які суб'єкти та інструменти задіяні),
- запропонувати критерії релевантності та методологічної коректності звернення до практики Суду,

- «прив'язати» теоретичні висновки до конкретних викликів воєнного часу та перехідного правосуддя.

Зауваження та рекомендації щодо доопрацювання. Наведені нижче пункти мають конструктивно-рекомендаційний характер; їх призначення — підвищити доказовість і прикладну «приземленість» окремих тез без заперечення загальної якості дослідження.

1. Наукова новизна та практична значущість потребують «операціоналізації». Для переконливості варто не лише декларувати оригінальність підходу, а точково показати: які саме положення висувуються на захист як нові, з чим саме вони полемізують у науковій літературі, і який «вхід» вони дають у практику (хто саме може використовувати рекомендації і в яких процедурах).

2. Внутрішня логіка між метою, завданнями і композицією потребує щільнішого «скріплення». Доцільно підсилити відповідність між переліком завдань та побудовою розділів, мінімізувати повтори між теоретичними й практичними частинами та чіткіше «прив'язати» апробаційні результати/публікації до конкретних блоків дисертації.

3. Недостатньо розкрито національний нормативний механізм застосування практики Суду у воєнний час. З огляду на профіль теми, логічно очікувати глибшого аналізу закону, що безпосередньо регулює виконання рішень і застосування практики Суду в Україні, включно з нормативними вимогами щодо приведення законодавства та підзаконних актів у відповідність із Конвенцією.

4. З огляду на практикоорієнтованість роботи, варто формалізувати критерії добору рішень Суду та національних судових актів, які становлять емпіричну основу аналізу: часові межі, юрисдикції, ключові статті Конвенції, типи справ, ознаки «системності» проблеми. Це посилює б відтворюваність результатів і зменшило ризик закидів щодо селективності прикладів при обґрунтуванні висновків.

Загалом, наведені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони не стосуються принципових положень та висновків дослідження, а покликані лише підкреслити можливості для подальшої наукової дискусії та розвитку теми.

Загальна оцінка кваліфікаційної наукової праці. Представлена до захисту дисертація є самостійною, завершеною і належно структурованою науковою працею, що відповідає встановленим вимогам до робіт такого рівня. Дослідження виконане на високому науково-теоретичному рівні; зміст роботи відзначається внутрішньою логікою, послідовністю та аргументованістю. Загальний рівень виконання роботи повністю відповідає спеціальності 081 «Право» та критеріям, що ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Дисертація **«Рішення Європейського суду з прав людини: проблеми тлумачення та застосування в Україні»** Ігнатенка Євгенія Олександровича відповідає всім вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії (затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44). Її автор, Ігнатенко Євгеній Олександрович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Рецензент:

Доцент кафедри адміністративного
і кримінального права
юридичного факультету Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара
кандидат юридичних наук, доцент

Олена ЛИТВИН

Підпис к.ю.н, доцента Литвин О.П.

«ЗАСВІДЧУЮ»

Секретар Вченої ради
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

«___» _____ 2026 р.

Тетяна ХОДАНЕН